# ഗർഗസംഹിതാ/ഖണ്ഡഃ 4 (മാധുര്യഖണ്ഡഃ)/അധ്യായഃ 01



മാധുര്യഖണ്ഡഃ - പ്രഥമോഽധ്യായഃ

ശ്രുതിരൂപാ-ഗോപീഗണാനാം ഉത്പത്തിഃ -

അതസീകുസുമോപമേയകാംതി-
ര്യമുനാകൂലകദംബമധ്യവർതീ .
നവഗോപവധൂവിലാസശാലീ
വനമാലീ വിരനോതു മംഗലാനി .. 1 ..
പരികരീകൃതപീതപടം ഹരിം
ശിഖികിരീടനതീകൃതകംധരമ് .
ലകുടവേണുകരം ചലകുണ്ഡലം
പടുതരം നടവേഷധരം ഭജേ .. 2 ..
ബഹുലാശ്വ ഉവാച -
ശ്രുതിരൂപാദയോ ഗോപ്യോ ഭൂതപൂർവാ വരാന്മുനേ .
കഥം ശ്രീകൃഷ്ണചന്ദ്രേണ ജാതാഃ പൂർണമനോരഥാഃ .. 3 ..
ഗോപാലകൃഷ്ണചരിതം പവിത്രം പരമാദ്ഭുതമ് .
ഏതദ്വദ മഹാബുദ്ധേ ത്വം പരാവരവിത്തമഃ .. 4 ..
ശ്രീനാരദ ഉവാച -

ശ്രുതിരൂപാശ്ച യാ ഗോപ്യോ ഗോപാനാം സുകുലേ വ്രജേ .

ലേഭിരേ ജന്മ വൈദേഹ ശേഷശായീവരാച്ഛ്രുതാത് .. 5 ..

കമനീയം നന്ദസൂനും വീക്ഷ്യ വൃന്ദാവനേ ച താഃ .

വൃന്ദാവനേശ്വരീം വൃന്ദാം ഭേജിരേ തദ്വരേച്ഛയാ .. 6 ..

വൃന്ദാദത്താദ്വരാദാശു പ്രസന്നോ ഭഗവാൻ ഹരിഃ .

നിത്യം താസാം ഗൃഹേ യാതി രാസാർഥം ഭക്തവത്സലഃ .. 7 ..

ഏകദാ തു നിശീഥിന്യാ വ്യതീതേ പ്രഹരദ്വയേ .

രാസാർഥം ഭഗവാൻ കൃഷ്ണഃ പ്രാപ്തവാൻ തദ്ഗൃഹാന്നൃപ .. 8 ..

തദാ ഉത്കംഠിതാ ഗോപ്യഃ കൃത്വാ തത്പൂജനം പരമ് .

പപ്രച്ഛുഃ പരയാ ഭക്ത്യാ ഗിരാ മധുരയാ പ്രഭുമ് .. 9 ..

ഗോപ്യ ഊചുഃ -

കഥം ന ചാഗതഃ ശീഘ്രം നോ ഗൃഹാൻ വൃജിനാർദന .

ഉത്കംഠിതാനാം ഗോപീനാം ത്വയി ചന്ദ്രേ ചകോരവത് .. 10 ..

ശ്രീഭഗവാനുവാച -

യോ യസ്യ ചിത്തേ വസതി ന സ ദൂരേ കദാചന .

ഖേ സൂര്യം കമലം ഭൂമൗ ദൃഷ്ട്വേദം സ്ഫുടതി പ്രിയാഃ .. 11 ..

ഭാണ്ഡീരേ മേ ഗുരുഃ സാക്ഷാത് ദുർവാസാ ഭഗവാൻ മുനിഃ .

ആഗതോऽദ്യ പ്രിയാസ്തസ്യ സേവാർഥം ഗതവാനഹമ് .. 12 ..

ഗുരുർബ്രഹ്മാ ഗുരുർവിഷ്ണുർഗുരുർദേവോ മഹേശ്വരഃ .

ഗുരുഃ സാക്ഷാത് പരബ്രഹ്മ തസ്മൈ ശ്രീഗുരവേ നമഃ .. 13 ..

അജ്ഞാനതിമിരാംധസ്യ ജ്ഞാനാംജനശലാകയാ .

ചക്ഷുരുന്മീലിതം യേന തസ്മൈ ശ്രീഗുരവേ നമഃ .. 14 ..

സ്വഗുരും മാം വിജാനീയാന്നാവമന്യേത കർഹിചിത് .

ന മർത്യബുദ്ധ്യാ സേവേത സർവദേവമയോ ഗുരുഃ .. 15 ..

തസ്മാത്തത്പൂജനം കൃത്വാ നത്വാ തത്പാദപംകജമ് .

ആഗതോऽഹം വിലംബേന ഭവതീനാം ഗൃഹാൻ പ്രിയാഃ .. 16 ..

ശ്രീനാരദ ഉവാച -

ശ്രുത്വാ തത്പരമം വാക്യം ഗോപ്യഃ സർവാസ്തു വിസ്മിതാഃ .
കൃതാംജലിപുടാ ഊചുഃ ശ്രീകൃഷ്ണം നമ്രകംധരാഃ .. 17 ..

ഗോപ്യ ഊചുഃ -

പരിപൂർണതമസ്യാപി ദുർവാസാസ്തേ ഗുരുഃ സ്മൃതഃ .
അഹോ തദ്ദർശനം കർതും മനോ നശ്ചോദ്യതം പ്രഭോ .. 18 ..
അദ്യ ദേവ നിശീഥിന്യാ വ്യതീതേ പ്രഹരദ്വയേ .
കഥം തദ്ദർശനം ഭൂയാദസ്മാകം പരമേശ്വര .. 19 ..
തഥാ മധ്യേ ദീർഘനദീ യമുനാ പ്രതിബന്ധികാ .
കഥം തത്തരണം നാവം ഋതേ ദേവ ഭവിഷ്യതി .. 20 ..

ശ്രീഭഗവാനുവാച -

അവശ്യമേവ ഗന്തവ്യം ഭവതീഭിര്യദാ പ്രിയാഃ .
യമുനാമേത്യ ചൈതദ്വൈ വക്തവ്യം മാർഗഹേതവേ .. 21 ..
യദി കൃഷ്ണോ ബാലയതിഃ സർവദോഷവിവർജിതഃ .
തർഹി നോ ദേഹി മാർഗം വൈ കാലിന്ദി സരിതാം വരേ .. 22 ..
ഇത്യുക്തേ വചനേ കൃഷ്ണാ മാർഗം വോ ദാസ്യതി സ്വതഃ .
സുഖേന തേന വ്രജത യൂയം സർവാ വ്രജാംഗനാഃ .. 23 ..

ശ്രീനാരദ ഉവാച -

ഇതി ശ്രുത്വാഽഥ തദ്വാക്യം പാത്രൈർദീർഘൈർവ്രജാംഗനാഃ .
ഷട്പംചാശത്തമാൻ ഭോഗാൻ നീത്വാ സർവാഃ പൃഥക്പൃഥക് .. 24 ..
യമുനാമേത്യ ഹര്യുക്തം ജഗുരാനതകംധരാഃ .
സദ്യഃ കൃഷ്ണാ ദദൗ മാർഗം ഗോപീഭ്യോ മൈഥിലേശ്വര .. 25 ..
തേന ഗോപ്യോ ഗതാഃ സർവാ ഭാണ്ഡീരം ചാതിവിസ്മിതാഃ .
തതഃ പ്രദക്ഷിണീകൃത്യ മുനിം ദുർവാസനം ച താഃ .. 26 ..
നത്വാ തദ്ദർശനം ചക്രുഃ പുരോ ധൃത്വാഽശനം വഹു .
മേ പൂർവം ചാപി മേ പൂർവമന്നം ഭോജ്യം ത്വയാ മുനേ .. 27 ..

ഏവം വിവദമാനാനാം ഗോപീനാം ഭക്തിലക്ഷണമ് .

വിജ്ഞായ മുനിശാർദൂലഃ പ്രോവാച വിമലം വചഃ .. 28 ..

മുനിരുവാച -

ഗോപ്യഃ പരമഹംസോൽഹം കൃതകൃത്യോ ഹി നിഷ്ക്രിയഃ .

തസ്മാന്മുഖേ മേ ദാതവ്യം സ്വം സ്വം ചാപ്യശനം കരൈഃ .. 29 ..

ശ്രീനാരദ ഉവാച -

ഏവം വിദാരിതേ തേന മുഖേ ഗോപ്യോൽതിഹർഷിതാഃ .

ഷട്പംചാശത്തമാൻ ഭോഗാൻ സ്വാൻസ്വാൻ സർവാഃ സമാക്ഷിപൻ .. 30 ..

ക്ഷിപന്തീനാം ച ഗോപീനാം പശ്യംതീനാം മുനീശ്വരഃ .

ജഘാസ കോടിശോ മാരാൻ ഭോഗാൻ സർവാൻ ക്ഷുധാതുരഃ .. 31 ..

വിസ്മിതാനാം ച ഗോപീനാം പശ്യംതീനാം പരസ്പരമ് .

ഇത്ഥം ശൂന്യാനി പാത്രാണി ബഭൂവുർനൃപസത്തമ .. 32 ..

അഥ ഗോപ്യോ മുനിം ശാംതം നത്വാ തം ഭക്തവത്സലമ് .

വിസ്മിതാഃ പ്രണതാഃ പ്രാഹുഃ സർവാഃ പൂർണമനോരഥാഃ .. 33 ..

ഗോപ്യ ഊചുഃ -

മുനേ ആഗമനാത്പൂർവം കൃഷ്ണോക്തവചസാ നദീമ് .

തീർത്വാൽൽഗതാസ്ത്വത്സമീപം ദർശനാർഥം ശുഭേച്ഛയാ .. 34 ..

ഇതഃ കഥം ഗമിഷ്യാമഃ സന്ദേഹോൽയം മഹാനഭൂത് .

തദ്വിധേഹി നമസ്തുഭ്യം യേന പംഥാ ലഘുർഭവേത് .. 35 ..

സുഖേനാതഃ പ്രഗന്തവ്യം ഭവതീഭിര്യദാ സ്വതഃ .

യമുനാമേത്യ ചൈതദ്വൈ വക്തവ്യം മാർഗഹേതവേ .. 36 ..

യദി ദൂർവാരസം പീത്വാ ദുർവാസാഃ കേവലം ക്ഷിതൗ .

വ്രതീ നിരന്നോ നിർവാരി വർതതേ പൃഥിവീതലേ .. 37 ..

തർഹി നോ ദേഹി മാർഗം വൈ കാലിംദി സരിതാം വരേ .

ഇത്യുക്തേ വചനേ കൃഷ്ണാ മാർഗം വോ ദാസ്യതി സ്വതഃ .. 38 ..

ശ്രീനാരദ ഉവാച -

ഇതി ശ്രുത്വാ വചോ ഗോപ്യോ നത്വാ തം മുനിപുംഗവമ് .

യമുനാമേത്യ മുന്യുക്തം ചോക്ത്വാ തീർത്വാ നദീം നൃപ .. 39 ..

ശ്രീകൃഷ്ണപാർശ്വമാജഗ്മുർവിസ്മിതാ മംഗലായനാഃ .. 40 ..

അഥ രാസേ ഗോപവധ്വഃ സന്ദേഹം മനസോത്ഥിതമ് .

പപ്രച്ഛുഃ ശ്രീഹരിം വീക്ഷ്യ രഹഃ പൂർണമനോരഥാഃ .. 41 ..

ഗോപ്യ ഊചുഃ -

ദുർവാസസോ ദർശനം ഭോഃ കൃതമസ്മാഭിരഗ്രതഃ .

യുവയോർവാക്യതശ്ചാത്ര സന്ദേഹോഽയം പ്രജായതേ .. 42 ..

യഥാ ഗുരുസ്തഥാ ശിഷ്യോ മൃഷാവാദീ ന സംശയഃ .

ജാരസ്ത്വമസി ഗോപീനാം രസികോ ബാല്യതഃ പ്രഭോ .. 43 ..

കഥം ബാലയതിസ്ത്വം വൈ വദ തദ്വൃജിനാർദന .

കഥം ദൂർവാരസം പീത്വാ ദുർവാസാ ബഹുഭുങ്മുനിഃ .

നോ ജാത ഏഷ സന്ദേഹഃ പശ്യന്തീനാം വ്രജേശ്വര .. 44 ..

ശ്രീഭഗവാനുവാച -

നിർമമോ നിരഹംകാരഃ സമാനഃ സർവഗഃ പരഃ .

സദാ വൈഷമ്യരഹിതോ നിർഗുണോഽഹം ന സംശയഃ .. 45 ..

തഥാപി ഭക്താൻ ഭജതോ ഭജേഽഹം വൈ യഥാ തഥാ .

തഥൈവ സാധുർജ്ഞാനീ വൈ വൈഷമ്യരഹിതഃ സദാ .. 46 ..

ന ബുദ്ധിഭേദം ജനയേദജ്ഞാനാം കർമസംഗിനാമ് .

ജോഷയേത്സർവകർമാണി വിദ്വാൻ യുക്തഃ സമാചരൻ .. 47 ..

യസ്യ സർവേ സമാരംഭാഃ കാമസംകല്പവിർജിതാഃ .

ജ്ഞാനാഗ്നിദഗ്ധകർമാണം തമാഹുഃ പംഡിതം ബുധാഃ .. 48 ..

നിരാശീര്യതചിത്താത്മാ ത്യക്തസർവപരിഗ്രഹഃ .

ശാരീരം കേവലം കർമ കുർവന്നാപ്നോതി കിൽബിഷമ് .. 49 ..

ന ഹി ജ്ഞാനേന സദൃശം പവിത്രമിഹ വിദ്യതേ .

തത്സ്വയം യോഗസംസിദ്ധഃ കാലേനാത്മനി വിന്ദതി .. 50 ..

ബ്രഹ്മണ്യാധായ കർമാണി സംഗം ത്യക്ത്വാ കരോതി യഃ .
ലിപ്യതേ ന സ പാപേന പദ്മപത്രമിവാംഭസാ .. 51 ..
തസ്മാന്മുനിസ്തു ദുർവാസാ ബഹുഭുക് ത്വദ്ധിതേ രതഃ .
ന തസ്യ ഭോജനേച്ഛാ സ്യാദ്ദൂർവാരസമിതാശനഃ .. 52 ..
ശ്രീനാരദ ഉവാച -
ഇതി ശ്രുത്വാ വചോ ഗോപ്യഃ സർവാസ്താശ്ഛിന്നസംശയാഃ .
ശ്രുതിരൂപാ ജ്ഞാനമയ്യോ ബഭൂവുർമൈഥിലേശ്വര .. 53 ..

ഇതി ശ്രീഗർഗസംഹിതായാം മാധുര്യഖണ്ഡേ ശ്രീനാരദബഹുലാശ്വസംവാദേ ശ്രുതിരൂപോപാഖ്യാനം നാമ പ്രഥമോഽധ്യായഃ .. 1 ..

ഹരിഃ ഓം തത്സച്ഛ്രീകൃഷ്ണാർപണമസ്തു ..